"Waar ik moeite mee heb, is dat veel mensen, bijvoorbeeld politici, met de mond belijden dat ze begaan zijn met de natuurbescherming, zonder dat er werkelijk iets gedaan wordt."

het natuur die behouden moet worden. Dus moeten we het agrarisch beheer uit de zeventiende eeuw toepassen, anders wordt het op den duur een berkenbos. We verwarren natuur met oud cultuurland. Zelfs wegbermen vallen tegenwoordig al onder de natuur, want er groeien wilde planten.
"Gebieden die zichzelf kunnen bedruipen hebben we niet in Nederland. We hebben hier bijvoorbeeld geen plaats voor een levensvatbare populatie top-predatoren, voor roofdieren die aan de top van een voedselketen staan. Zo'n populatie is pas levensvatbaar als er tenminste vijfhonderd individuen zijn en waar kun je tegenwoordig vijfhonderd wolven of beren kwijt? Daarvoor heb je een gebied nodig ter grootte van de provincie Utrecht. Op een kleiner oppervlak kunnen wel wolven of beren leven, maar dan moet de mens ze regelmatig een steuntje in de rug geven. De gebieden die wij natuur noemen móet je wel beheren.
"In Afrika speelt hetzelfde probleem. Manyara in Tanzania is een vrij klein nationaal park. Daar zijn in twintig jaar zeven grote zoogdiersoorten uitgestorven. Alleen de neushoorn werd het slachtoffer van de stropers, Faruk was een van de laatsten. De andere dieren, de wilde hond, de elandantiloop of de cheetah, verdwenen doordat ze door natuurlijke fluctuaties in aantal onder een collectief bestaansminimum kwamen. Aan natuurbehoud, het andere deel van mijn leeropdracht, kom je ook daar niet toe. Dat lukt alleen in grote gebieden. Daar kun je volstaan met beschermen tegen invloeden van buitenaf. Op alle andere plaatsen is natuurbeheer geen rare kreet, maar noodzaak. De tijden van Tacitus zijn voorbij."

■ *U hebt in verschillende werelddelen geadviseerd over natuurbeheer. Wilt u niet eens de omgekeerde weg bewandelen en in de huid van een Tanzaniaanse of Indonesische collega kruipen om Nederland wat adviezen geven?*

"Steek de Veluwe maar in de fik."

■ *Pardon?*

"De Veluwe is een cultuurlandschap dat vol staat met Corsicaanse dennen die in deze streken niet thuishoren. Of nee, een Tanzaniaanse collega zou zo niet reageren, daarvoor komt de cultuurschok te hard aan. Hij zou zich afvragen waar we in een rijk land zo moeilijk over doen. Hij zou constateren dat we te veel landbouwgrond hebben en onze natuurgebieden herkennen als gedegradeerde grond. Maar echt begrijpen zal hij het niet, daarvoor zijn de verschillen te groot.
"Een collega uit Jakarta past zich vlotter aan, in zijn land heb je dezelfde fricties als hier. Misschien geeft hij ons een koekje van eigen deeg en gaat hij de regels toepassen die wij voor het natuurbeheer in Indonesië willen voorschrijven. De Veluwe is dan een verlopen plantage en die moet volgens onze regels eigenlijk in de fik. Hij zou ons ook aanraden om aan landplanning te gaan doen. In Indonesië transmigreren ze dorpen die in natuurgebieden liggen. Dat is dan het einde van Hoenderlo en Otterlo. Het Museum Kröller-Müller blijft, dat fungeert als bezoekerscentrum en die zetten ze in Indonesië ook op. Tenslotte zou hij informeren wat er met de oeros, de beer of de wolf gebeurd is. Waarom zijn die uitgestorven? Overigens, een Indonesiër zou dat allemaal nooit zo formuleren, daarvoor is hij te fijngevoelig."

■ *We zijn dus hypocriet als het om natuurbeheer gaat.*

"We spreken om te beginnen met een dubbele tong. Kijk maar naar het ministerie van ontwikkelingssamenwerking. Daar willen ze alles tegelijk: de natuur beschermen, duurzame ontwikkeling, aandacht voor het platteland en rechten voor de lokale bevolking. Dat móet elkaar wel bijten. Ontwikkeling van het platteland staat hoog in het vaandel om de groei van de steden te beteugelen. Dat betekent dat je wegen moet aanleggen in landelijke gebieden en daarmee haal je stropers in huis of boeren die het bos afbranden en weer vertrekken zodra de grond is uitgeput. Als je de natuur wilt beschermen, dan kun je beter de ontwikkeling van de steden bevorderen. Stedelingen zijn minder bedreigend voor de natuur dan bewoners van het platteland.
"We zijn wel hypocriet wanneer je kijkt naar wat we zelf doen. Dat hoor je trouwens in de eerste plaats te doen wanneer je het over hypocrisie hebt. Het is verbazingwekkend hoe lankmoedig ze in de Derde Wereld zijn in het aanhoren en opvolgen van onze adviezen. De Indonesiërs kregen te horen dat ze niet langer rondhout maar bewerkte produkten moesten exporteren. Goed, ze zetten eigen fabrieken op en omdat die de concurrentie op de wereldmarkt nog niet aankonden kwam er een exportverbod op rondhout. Logisch zou je zeggen, maar de Verenigde Staten en de Europese Unie waren plotseling heel boos: dat mocht niet, dat waren handelsbeperkingen. Ik heb de Indonesische minister van bosbouw gesproken en die was er emotioneel onder. Dat zegt wat: voor iemand in zijn functie en in zijn cultuur